

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Michiel van der Vlies

‘Begin de decentralisatieoperatie bij het gezin’

‘De regio Zuid-Holland-Zuid kent een lange traditie van overleg en samenwerking. Vanaf het begin van de decentralisatieoperatie hebben we dan ook iets gehad van “vooral de boel bestuurlijk zo ontschot mogelijk aanpakken”. Het is enorm belangrijk dat we over de eigen gemeentegrenzen heen kijken en met elkaar, met cliënten en met zorgaanbieders samenwerken. Iedereen is en blijft verantwoordelijk voor de eigen inwoners, en we weten dat we samen met onze burgers zo dicht mogelijk bij de uitvoering in de praktijk moeten zitten, maar het zou onverstandig zijn als de zeventien gemeenten uit onze regio allemaal zelf het wiel gaan uitvinden.’

* * *

‘Je kunt kritiek hebben op het tempo van de hele decentralisatieoperatie, maar dat wil niet zeggen dat je lokaal met de handen over elkaar moet gaan zitten. Wij hebben het ook zo gedaan: enerzijds laten we analyses uitvoeren naar de begrotingen, de distributie van middelen, zodat we zelf weten waar we aan toe zijn, en anderzijds zijn we gewoon begonnen, heel concreet, door eigenlijk al te doen alsof het 2015 is, alsof wij als gemeenten al verantwoordelijk zijn voor alle middelen.’

‘Concreet betekent dat dat we bezig zijn met diverse pilots waarbij praktijk en gezin centraal staan. Een van die pilots is volg, waarbij we echt tot cijfers achter de komma de totale kosten per gezin in kaart brengen. Als we, zoals in de afgelopen jaren te veel het

MICHEL VAN DER VLIES (1973)

CDA-wethouder van Hendrik-Ido-Ambacht en voorzitter van de regionale stuurgroep Jeugd Zuid-Holland-Zuid.

geval was, blijven steken in het inkopen van “producten en diensten”, dan missen we de essentie, namelijk de omschakeling van aanbod- naar vraagsturing: je moet niet meer voor de inwoners gaan kijken wat een club professionals met subsidie in de aanbieding heeft, maar samen met de inwoners de vraag stellen wat ze nu echt nodig hebben en hoe we samen de beste ondersteuning en hulp kunnen organiseren.’

‘De landelijke overheid geeft slechts een beperkt inzicht in datgene wat er in de jeugdzorg plaatsvindt. Uit de landelijke cijfers weet ik dat er in mijn gemeente tussen de tweehonderd en driehonderd huishoudens zijn die letterlijk “stapelen” uit alle sectoren in het sociale domein – wat betreft uitkeringen, jeugdzorg, AWBZ, Wmo, enzovoort. Maar mijn ambtenaren en ik mogen natuurlijk niet precies zien wat voor psychiatrische steun of verslavingszorg er achter de voordeur in combinatie met jeugdzorg plaatsvindt. Dit soort gezinnen zijn bovendien heel sterk “in beweging”, met scheidingen, verhuizingen, uithuisplaatsingen. Precies daarom werken we aan micrometingen, altijd in overleg met die gezinnen zelf. Op dit moment zijn deze metingen als een pilot uitgevoerd in een aantal gemeenten in de regio, waaronder Hendrik-Ido-Ambacht. De bedoeling is dat de metingen op basis van de opgedane ervaringen in de hele regio worden uitgevoerd.’

‘Dankzij onze eigen metingen kunnen we binnenkort een – uiteraard geanonimiseerd – “zorgelijk huishoudboekje” presenteren met de exacte gegevens van vijf gezinnen in onze gemeente die samen meer dan een half miljoen euro per jaar kosten. Op grond van die gegevens kunnen we meteen zien dat de echte problemen niet opgelost worden. Dat ligt maar zeer ten dele aan het standaardverhaal van de zo slecht samenwerkende instellingen, en zeker ook niet aan de hardwerkende en betrokken professionals. Meestal komt het door zaken die we als overheid zelf gewoon slecht georganiseerd hebben, zoals onnodige bureaucratie, waardoor de eenvoudigste en goedkoopste oplossingen onmogelijk zijn en hulpverleners en -ontvangers tegen muren oplopen.’

‘Wat dacht u bijvoorbeeld van een gezin

waar de kinderen herhaaldelijk uit huis zijn geplaatst, omdat er gewoonweg geen eten en kleding waren, wegens het ontbreken van de papieren over een scheiding die in het buitenland had plaatsgevonden? Wij waren verplicht om achter een onvindbare echtgenoot aan te gaan; uitkeringen of schuldhulpverlening moesten daarop wachten. Na twee jaar ellende voor iedereen en een bedrag met zes nullen aan kosten voor de samenleving heeft een kerkelijke instelling zich over het gezin ontfermd. De kerk heeft gezorgd voor eten, kleren en werk, terwijl de professionals zich letterlijk terugtrokken om niet de door henzelf als bizar ervaren regels toe te moeten passen. Een confronterend voorbeeld van de botsing tussen de systeemwereld van de overheid en de leefwereld van het gezin, betrokken professionals en vrijwilligers.’

* * *

‘Voor het CDA is het belangrijk om in deze hele operatie te beginnen bij het gezin. Dat is niet alleen ideologie, dat is gewoon de praktijk. Bij gezinnen komen problemen samen. En als het lukt een gezin overeind te houden maak je ouders en kinderen heel gelukkig. Wij zijn erin geslaagd om, zonder problemen met privacy, de situatie rond een gezin in kaart te brengen. En vervolgens hebben we een basis gelegd om vanuit de leefwereld van het gezin samen met het gezin, de professional en het netwerk een gezinsplan te maken en te werken aan participatie en het benutten van kansen in de samenleving. Mijn overtuiging is dat je, als je de tien lastigste gevallen in de praktijk kunt volgen, een groot deel van de structurele fouten in het systeem in beeld hebt. En belangrijker: je hebt tien gezinnen die al jarenlang in de ellende zaten een stap verder geholpen. Meer motivatie kun je in je hele loopbaan niet krijgen; ik niet in elk geval.’